

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΠΑΠΑΔΕΣ ΜΑΣ

Ἀγαπητὲ Νουμᾶ,

Διάβασα με προσοχὴ τὴ μετάφραση τοῦ ἀρθροῦ τοῦ φίλου μας κ. Πάλλη στὸ «Morning Post» τῆς Λόντρας. Με φάνηκε παράξενο με τὰ σχόλια στὶς Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες πού βρῆκαν τὴν περίστασι νὰ ξεχολιάσουν καὶ πάλι γιὰ ἕναν ἄθροπο πού ἔναι περισσότερο χριστιανὸς καὶ πατριώτης ἀπ' τοὺς ἴδιους.

Τὰ ὅσα ἔγραψε ὁ κ. Πάλλης εἶναι τίποτες ἄλλο παρά ἢ ἀλήθεια. Ὁ κληρὸς μας ὅπως λέγει σὴν ματιζέται ἀπὸ τὰ κατώτατα στρώματα τῆς κοινωvίας, ὄχι ἀπὸ αἰσθημα χριστιανικὸ ἢ πατριωτικὸ, παρά μόνο γιὰ νὰ κάμουν παραδες χωρὶς νὰ δουλεύουν. Εἶδα με τὰ μάτια μου στὴν Ἀνατολὴ πέντε κ' ἕξη παπάδες σὲ μιὰ ἐκκλησιᾶ. Αὐτοὶ ἔλοι καρτεροῦνε νὰ ζήσουν ἀπ' τὸν ἰδρώτα τοῦ λαοῦ. Εἶναι ὁ προεστὼς, δυὸ ἐφημέριοι, ὁ διακὸς καὶ πότε πότε κ' ἕνας ἄλλος. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς στέκεται στὸ προσκυνητᾶρι με τὸ σταυρὸ στὸ χέρι, ἄλλος γυρνᾷ γιὰ νὰ γράφῃ τὰ ὀνόματα καὶ νὰ παίρνῃ τὴ δεκάρα τῶ φτωχῶνε, καὶ κάθε μῆνα τρέχουνε ὄλοι τους με τὸ μπακράτσι στὸ χέρι καὶ γυρνοῦν τὰ σπῆτικα τῆς ἐνορίας γιὰ ν' ἀγιάσουν, με ἄλλους λόγους ξευτελίζουν τὴ θρησκεία, ὅπως οἱ κωλυδισταὶ πού ἐδίωξε ὁ Χριστὸς ἀπ' τὸ Νεὸ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἢ πικρὴ ἀλήθεια, κ' ἔπρεπε ὁ τύπος στὴν Ἀθῆνα νὰ τὸ καταλάβῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν κ. Πάλλη γιὰ τὸ ἄρθρο του πού ξεσκεπάζει τὶς πομπές μας καὶ πού θὰ γένοινταν ἕνα μάθημα στὸν κληρὸ μας πού τὸ δημοσίεψε σὲ ζῆνη ἐφημερίδα. Ἴσως θᾶκανε καλλίτερο ἀποτέλεσμα ἂν τῷ γράφῃ σὲ ρωμῆικη ἐφημερίδα γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν κ' οἱ παπάδες μας καὶ νὰ δοῦν πὼς ὁ λαὸς ἀνοίξε τὰ μάτια του, ἐνῶ τὴν ὥρα με τὸν τρόπο πού ὁ τύπος στὴν Ἀθῆνα ἔγραψε, θὰ νομίσει αὐτοὶ πὼς ἢ διαγωγή τους ἐπίδοκιμαζέται ἀπ' τὸ λαὸ καὶ θὰ ξεκολοθοῦν τὴν ἴδια πολιτικὴ τους.

Manchester, 21/4 Ἰουλίου 1909.

Πάντα δικός σου
ΕΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΚΡΕΜΟΣ Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

Φίλε «Νουμᾶ»,

Στὴν ἐφημερίδα «Καίρον» τῆς 25/6]09, δημοσιεύθηκεν κάτι ἐντυπωσιακὸς γιὰ τὰ σχολειὰ τῆς Τάντας, ἐνὸς «Περστικοῦ» με τὸν τίτλο «Πικιδεῖα καὶ Νηπιαγωγεία».

Αὐτὸς ὁ «Περστικὸς», ἂν δὲν ἔχω λάθος, εἶναι ὁ κ. Κρέμος, ὁ σοφὸς ἱστορικός!

Σὰ στέλλω σήμερὰ αὐτὴ τὴν ἐφημερίδα, σὴ μειώνοντες ἕνα μέρος, στὸ ὁποῖο μιλάει γιὰ τὴ γλώσσα.

Δὲ θᾶδεν καμμιά σημασία καὶ προσοχὴ στὰ ὅσα γράφει, γιὰτὶ δὲ μᾶς λέει καὶ τίποτα κινουόργιο—«τὰ παλιά τῆς σιωρεμίνης» ἢ δὲν ἀγγιζε με τὴν ἀσέβεια τὸνομα καὶ τὴν τέχνη τοῦ Μεγάλου μας Παλαμά.

Ἄν αὐτὰ πού γράφει προέρχονται ἀπὸ πάθος—πού εἶναι δὲ τὸ μόνο ἐλκτικόν, πού συχνὰ ἢ σχεδὸν πάντα κυβερᾷ τοὺς καθαριστουσιάνους ὅταν γράφουνε ἢ ὅταν συζητᾶνε,—τότε ἂς εἶναι κι αὐτὸς

συχωρεμένος!.. Ἄν ὅμως αὐτὲς εἶναι οἱ ἀληθινὲς ἰδέες πού ἔχει γιὰ τὴν ποιητικὴ τέχνη τοῦ Παλαμά, τότε ἂς μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ πῶ—καθὼς καὶ ὁ κ. Νιρβάνας στὸ Μιστριώτη—πὼς πρέπει νὰ μάθῃ Ἑλληνικά, γιὰτὶ ἔχει ἀνάγκη..

Θὰ μπορούτε κανέναν νὰ παντήσῃ στὸν κύριο αὐτὸ ἂν στὴν Αἴγυπτο ὑπῆρχαν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι θάκούγανε καὶ ἀντίθετες γνώμες κ' ἐφημερίδες πού θὰν τὶς φιλοξενούσανε.

Ἐντούτοις ὅμως νομίζω πὼς κάποιος πρέπει νὰ πλερώσῃ στὸν τρανὸ ἱστορικὸ τὴν τιποτένια ὑβρη πού κάνει στὸ μεγαλύτερο ποιητὴ ἐνὸς ἔθνους, ὁ ὁποῖος εὐτυχῶς στέκεται πολὺ ψηλά, γιὰ νὰ μὴν μποροῦνε νὰ τὸν φτάνουνε μερικὲς ἀναντρες συκοφαντικὲς κάποιων κλασσικῶν ἐρειπίων..

Καίρο, 26/7]09.

Με ὑπόληψη καὶ ἀγάπη
Θ. Ι. Ν.

Σημ. τοῦ «Νουμᾶ».—Μόνο γιὰ γέλιο γιὰ τὴ φίλε, ὅσα γράφει αὐτὸς ὁ κ. ἀφρόκριτο ὄλο τὸ φαίγλωτσα καὶ γιὰ τὸν κ. Παλαμά. Ἄ γιὰ κλάματα, δρὸ ἄρθρο του ἕνα μέρος εἶναι μόνον γιὰ κλάματα, ἐκεῖ δηλ. πού μιλοῦντες ὁ κ. Κρέμος γιὰ τὸν «Ἰγμο εἰς τὴν Ἀθῆναν» γράφει: «ἢ πινδαρίζουσα, πικιδεῖα διαρίζουσα ἤθελα νὰ εἶναι, ὡδὴ εἰς τὴν Ἀθῆναν ἐνὸς μαλλιάρου Παλαμά!»

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Φίλε μου Νουμᾶ,

Με μεγάλην εὐχαρίστηση θ' ἀπαντοῦσα στὰ ἐρωτήματα τοῦ κ. Π. Βατικμοῦ, καὶ θὰ τῷ κανα κάποιον ἀπάντησιν πὼς ἔχω ἀπάντησιν καὶ μετριοπαθοῦς. Δυστυχῶς ὅμως, μ' ὄλη τὴν καλὴ μου θέληση, δὲν μπορῶ γιὰ τὴ στιγμὴ νὰ τὸ ἐπεχειρήσω, γιὰτὶ ἔχω νὰ κάμω με ἄνθρωπο πού τὸ χεῖ βλῆ πείσμα νὰ μὴ καταλαβαίνῃ ὅσα τοῦ κοπανίζω, ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ παραμορφῶνῃ τὰ λόγια μου, γιὰ νὰ κερδίτῃ ἐπιστημονικὴ συζήτηση. Ἀπέναντι τὴν τὴν κοκοπιστικὴν, πού με περκαστίνει «φοβούμενο τὸν κοινωνικὸν ἀγῶνα», μὴ θέλοντα τὴν ἐξέλιξη μόνο στὸν τόπο μας, «δεχόμενο ἐξέλιξη με τρόπο ἀλλοίωτικο παρὰ τὴν Εὐρώπη», καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλες παλαβομάρες, καὶ ἀπέναντι τὴν τὴν χολῆς πού καταπράσινει χρωματίζει τὰ κατεδατὰ του, εἶναι νομίζω δικαιολογημένη ἢ σιωπὴ μου.

Με πολλὴν ἀγάπη
Α. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ

ΤΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

Φίλε Νουμᾶ,

Χάρηκα πού εἶδα καὶ τὴν «Ἀκρόπολη» νὰ συμφωνεῖ μαζί σου. Τὸ φώναξες καὶ τὸ ξαναφώνηξες πὼς ἂν θελοῦμε νὰ ξεβίχσουμε τοὺς πολιτικούς μας νάλλαξουνε χαβῆ, ἕνας τρόπος ὑπάρχει, νὰ κερνηθοῦμε δηλ. νὰ πλερώνουμε πιά φόρους στὸ Δημόσιο. Καὶ νὰ, ἢ «Ἀκρόπολη» τῆς περκαμένης Κεριακῆς, στὸ τέταρτο ἄρθρο της γιὰ τὸ ἀπὸς θὰ γίνει ἢ εἰρηνικὴ ἰπανάστραση, τὸ ἴδιο προτείνει. Τὸ ἴδιο, λέει, κάμανε καὶ οἱ Ἑγγλεζοὶ στὰ 1832 καὶ πιτύχανε. Γιατὶ νὰ μὴν τὸ δοκιμάσουμε καὶ μεῖς αὐτὸ τὸ γιatriκό;

Δικός σου
ΡΑΓΙΑΣ

κας τους πού προδίνει στὸ λαὸ τὴν ἀμέτρητη καὶ ἀζύγιστη ψευτιά πού χρόνια καὶ χρόνια τὴν ἀλύπητα βαρύνει ἀπάνω στὸ κορμὶ τοῦ ἔθνους μας, γλήγορα καὶ μ' ἐλαφρὴ τὴ συνείδηση, τὸν κατηγοροῦν προδότη τοῦ ἔθνους. Ἐγὼ προσώρας σὰς γράφω, ἀδέρφια, στὴ γνήσια ζωντανὴ γλώσσά μας, καὶ παρὰτὼ πάλι ἐξηγοῦμστε. Γιὰ τί ἄλλο θᾶθελα νὰ σὰς μιλήσω, ἀδέρφια, πρὰ γιὰ τὴν κατᾶσταση τοῦ Ὀθωμανικοῦ Ἑλληνισμοῦ μας;

Τὶς σκέψεις μου, δῆτε σὰς ἂν εἶναι ἀλήθειες, σὰς τὶς στέλνω ὡς κ' ἀκκτέργαστες, γιὰτὶ πολὺς καιρὸς θὰ μοῦ χρειαζόντουσαν γιὰ νὰ σὰς τὶς στείλω σὲ καλύτερη κατᾶσταση. Σὰς στέλνω βιαστικὰ σιτάρι, σίκαλη, καλαμπόκι καὶ φτιάσσετε τὸ ψωμὶ σὰς γλήγορα κι ὅτο εἶναι καιρὸς.

Ἐλέγαμε, ἀδέρφια, ὅτι οἱ ἄντρες δὲ φοβοῦνται τὴν πικρὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ με ἀντρίκιο μάτι κατᾶμουτρα τὴν κοιτᾶνε. Ελέγαμε ὅτι με τὸ νὰ κρύφουμε τὴν ἀσθένεια μας καὶ νὰ μὴν τὴ μαρτυροῦμε οὔτε στὸν ἑαυτὸ μας, μ' αὐτὸ καὶ δὲν τὴ γιὰτὸ οἴμα, τὸ ἰναντίο τὴν ἀφίνομε νὰ χειροτερεύῃ καὶ στὸ τέλος πεθαίνουμε ἀδικα.

Στὰ ἔθνη καὶ στὰ θρησκευτικὰ μας πράγματα, τόσο μεγάλη δύναμη ἀπόχτησε καὶ τόσο τρεχούμενο ἔγινε, τόσο νομιμοποιήθηκε καὶ καθιερώθηκε το ψέμα, πού αὐτὸ τὴν βασιλεύει, καμκρώνει καὶ κράζει, σὰ νικητὴς πετεινός, ἐνῶ ἢ καημένη ἀλήθεια, σὰν τρομαγμένη χελώνα, ζαρωμένη μέσα στὸ καβούκι της τολμὰ δὲν τολμὰ νὰ δεῖξῃ ἕνα ἄκρο τῆς μύτης της.

Παρόμοια λόγια ἀπὸ μιὰς ἀρχῆς ἀκούτε ἀπ' τὸ στόμα μου, ἀδέρφια, κ' εἶναι λόγια πού βγαίνουν ἀπὸ μακρὴ πείρα τῶν πραγμάτων, ἀπὸ ἀγνή πείρα... (Ἀκολουθεῖ)

ΚΑΠ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΔΙΑΟΛΟΣΚΟΡΠΙΣΜΑΤΑ

Ἐἴτανε νύχτα, παγωνιά, κ' οἱ δρόμοι ἐρημωμένοι μονάχοι μας στὴ σιγαλιὰ πηγαίναμε θλιμμένοι χιόνι παντοῦ· μᾶς φώτιζε τὴν παγερὴ ἀσπρίλα τᾶχνὸ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, σὰν νεκρικὴ καντύλα. Ἐπρεμες ὄλη μ' ἔπιασαν τὰ κρύα σου χερσάκια σφιχτά. σὰ νὰ φοβώσανε μὴν τύχῃ καὶ σοῦ φύγω... Σοῦπα—τ' Ἀπρίλη μυρωδιὰ τριγυρὸ σου ξανοίγω!—κι ἀκούμνησες στὰ στήθια μου τὰ μαῦρά σου μαλλιάκια καὶ σμίξαμε στὴν παγωνιά πρώτη βολὰ τὰ χεῖλια! Τὰ ρόδα τῆς ἀγάπης σου, τὰ δροσερὰ τριφύλλια, μαράδθηκαν με τὸ φιλὶ καὶ σῶμεινε τὸ χιόνι, χιόνι μέσ' στὴν καρδοῦλα σου, ὅπου ποτὲς δὲ λυώνει!

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος»—Ἀθῆνα

ΑΓΙΣ ΘΕΟΣ:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

- Ὁραῖος τόμος εἰ ὄν ἀπὸ 130 σελίδας, με τᾶριστουργήματα τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν.
- Εἰκόνας τοῦ ζωγράφου Π. ΡΟΥΜΠΟΥ.—Πρόλογος τοῦ ἐκδότη.
- Ἑρμηνεῖα λέξεων.—Βιβλιογραφία.
- Κάθε ἀντίτυπο δρχ. 3. Ἐτυπωθήκαν καὶ 100 ἀριθμημένα σὲ χαρτὶ Ὀλλανδίας, καθένα δρχ. 5.

Παραγγελίες μαζί με ταχυδρ. ἐπιταγὴς:

Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος»

1 Κλεισθῆνη, Ἀθῆνα

ἢ στὰ γραφεῖα τοῦ «ΝΟΥΜΑ», Ζήνωνος 2.

